

Ben Faiza proti Francii, rozsudek ze dne 8. 2. 2018 - K zásahu do soukromého života použitím sledovacích zařízení v trestním řízení

Stěžovatel: Ben Faiza

Žalovaný stát: Francie

Číslo stížnosti: 31446/12

Datum: 08.02.2018

Článek Úmluvy: čl. 8 odst. 1 a 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: respektování korespondence/tajemství listovní a jiných záznamů a zpráv, respektování rodinného života, respektování soukromého života, záruky proti zneužití

Český právní řád: čl. 7 odst. 1, čl. 13 Listiny základních práv a svobod
§ 88a, § 158d zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Významnost: 2

K zásahu do soukromého života použitím sledovacích zařízení v trestním řízení

Autorský komentář:

Předkládané rozhodnutí ESLP se zabývá dvěma okruhy případů, v nichž dochází k zásahům orgánů činných v trestním řízení do soukromého života osob. Jednak jde o případ umístění lokalizačního zařízení (GPS) v motorovém vozidle sledované osoby, což umožňuje živé sledování pohybu osob a věcí, jednak o poskytnutí údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu. ESLP dospěl k jednoznačnému závěru, že jde o zásahy do práva na respektování soukromého života stěžovatele podléhající ochraně podle čl. 8 odst. 1 Úmluvy („Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.“). Současně připomenul možnost prolomení tohoto práva ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy, a to jen za splnění níže uvedených, kumulativně stanovených podmínek: 1) přípustnost zásahu musí být v souladu se zákonem, tj. použité opatření musí mít zákonný podklad ve vnitrostátním právu, přičemž je třeba vzít v úvahu jak příslušné právní předpisy, tak i vnitrostátní judikaturu; 2) nezbytnost zásahu sledujícího legitimní cíl, tj. opatření je činěno například v zájmu ochrany bezpečnosti, zdraví, práv a svobod jiných. Významným hlediskem bude zejména společenská škodlivost trestné činnosti, které se má zabránit, zjistit její pachatele apod.

ESLP shledal, že v případě opatření umožňujícího sledovat v reálném čase pohyb osob a věcí umístěním lokalizátoru (GPS) do sledovaného vozidla, nebylo možno učinit závěr, že francouzská vnitrostátní úprava splňuje kritéria předvídatelnosti a že obsahuje dostatečné záruky proti riziku

zneužívání, když jejím základem bylo v podstatě jen obecné ustanovení trestního řádu o provádění úkonů, které soudce pokládá za potřebné ke zjištění skutkového stavu věci.

Jde tedy především o apel na zákonodárce, aby věnoval náležitou pozornost úpravě těch nástrojů a prostředků používaných v trestním řízení, kterými je dotčeno právo na respektování soukromí každé osoby. V české právní úpravě jsou v ustanoveních o operativně pátracích prostředcích (§ 158b a nás. tr. řádu) detailně vymezeny zákonné podmínky jejich použití, včetně záruk dotčených subjektů, jakož i důkazní použitelnost takto získaných poznatků. Ve vztahu k utajovanému sledování osob a věcí technickými prostředky podle § 158d odst. 1 tr. řádu jde v případě umístění zařízení GPS do vozidla dotčené osoby o zásah do práva na soukromí a bude-li takový zásah, kromě vlastní lokalizace vozidla, umožňovat též odposlech v tomto prostoru uskutečněných hovorů, je k tomu třeba povolení soudce ve smyslu § 158d odst. 3 tr. řádu. Důkazní použitelnost záznamů o sledování je podmíněna pořízením protokolu s náležitostmi uvedenými v § 55 a 55a tr. řádu.

Zákonný podklad pro vydání soudního příkazu subjektu vykonávajícímu telekomunikační činnost (zák. č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích) k poskytnutí údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu poskytuje § 88a tr. řádu. Jde například o údaje o délce a četnosti telekomunikačního provozu, identitě volajících a volaných stanic, jejich poloze, nikoliv však o obsahu komunikace – zde je nutno postupovat podle přísněji nastavených podmínek § 88 tr. řádu.

Použití postupu podle § 88a tr. řádu je speciálním ustanovením ve vztahu k podmínkám sledování osob a věcí podle § 158d odst. 9 tr. řádu. Nezbytnost tohoto případu zásahu do práva na soukromí je limitována okruhem trestných činů, ohledně nichž se koná trestní řízení. Podle § 88a odst. 1 tr. řádu lze tento prostředek použít jen tehdy, vede-li se řízení o úmyslném trestném činu s horní hranicí trestní sazby trestu odnětí svobody ve výši nejméně tři roky, dále u taxativně vyjmenovaných trestných činů, a to bez ohledu na trestní sazbu trestu odnětí svobody (například trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku, šíření poplašné zprávy podle § 357 tr. zákoníku), a u úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání Českou republiku zavazuje mezinárodní smlouva. Tím je též vymezen legitimní cíl takového zásahu do soukromí.

Současně je dotčeným osobám poskytnuta garance v podobě možnosti obrátit se na Nejvyšší soud s návrhem na přezkoumání zákonnosti soudního příkazu k zjištění údajů o telekomunikačním provozu podle § 88a odst. 2 a § 314l až 314n tr. řádu.

(Zpracoval JUDr. Antonín Draštík)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel, Mohamed Ben Faiza, je francouzský státní příslušník. On a jeho bratři byli podezřelí ze zapojení do obchodu s drogami širokého rozsahu a byli vystaveni několika sledovacím opatřením.

Na základě povolení státního zástupce vydali 24. 7. 2009 vyšetřující policisté soudní příkaz telefonnímu operátorovi k získání přicházejících a odcházejících hovorů na čtyři telefonní linky a seznamu věží mobilního operátora aktivovaných těmito telefonními linkami. Policii bylo 10. 5. 2010 dáno také ústní povolení vyšetřujícího soudce k umístění sledovacího zařízení na vozidle Renault Laguna, které používali bratři Ben Faiza a další zapojení do operací obchodování s drogami. Vyšetřující soudce 3. 6. 2010 nakonec nařídil i instalaci zařízení za účelem přijímání, zachycení, přenášení a zaznamenávání rozhovorů osob používajících vozidlo Renault Laguna a dle čl. 81 trestního řádu (dále jako „CPP“), připevnění zařízení geolokalizace na toto vozidlo po dobu jednoho měsíce.

Údaje získané z těchto opatření ukázaly vyšetřovatelům, že vozidlo se přemístilo do Nizozemí 9. 6.

2010, aby dovezlo drogy. Pan Ben Faiza a jeho spolupachatelé tak byli zatčeni a vzati do vazby a následně byli obviněni z nakládání s drogami v organizované skupině a dovozu drog. Během trestního řízení stěžovatelé napadli platnost příkazu vydaného telefonnímu operátorovi a instalaci geolokalizačního zařízení. V květnu 2010 odvolací soud zrušil první povolení geolokalizace z 10. 5. 2010. Povolení geolokalizace z 3. 6. 2010 ovšem považoval za přiměřené sledovanému cíli, jelikož to sledovalo důležitou operaci obchodování s drogami organizovanou skupinou. Kasační soud 22. 11. 2011, rozhodujíc poprvé o souladu geolokalizace s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, shledal, že odvolací soud aplikoval Úmluvu správně.

Pan Ben Faiza byl 14. 12. 2012 odsouzen k trestu odnětí svobody na 12 let a k zaplacení 100 000 eur. Rozsudek byl ovšem zrušen pro procesní chybu a trestní řízení v době, kdy rozhodoval Evropský soud pro lidská práva, stále probíhalo.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

2. Stěžovatel tvrdí, že jak zavedení geolokalizačního zařízení v jeho vozidle, tak příkaz telefonnímu operátorovi vyšetřujícími policisty na základě povolení státního zástupce porušilo jeho právo na respektování jeho soukromého života. Dovolává se čl. 8 Úmluvy, který zní takto:

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

3. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí.

4. K přijatelnosti

5. Vláda nesouhlasí s přijatelností stížnosti, pokud jde o jedno ze dvou zavedených opatření geolokalizace. Tvrdí, že stěžovatel přišel o status oběti, jakmile vyšetřující komora odvolacího soudu v Paříži zrušila první ústní povolení vydané vyšetřujícím soudcem dne 10. května 2010, kde vyšetřovatelé neměli oprávnění vstoupit na soukromé parkoviště.

6. Stěžovatel uvádí, že jeho stížnost je přijatelná. Upřesňuje, že se nejedná o povolení, které dne 10. 5. 2010 vydal vyšetřující soudce pro zavedení sledovacího zařízení, které bylo zrušeno, ale že se jedná o úkony, ke kterým došlo po vstupu na parkoviště a které nebyly policií řádně povoleny. Argumentuje tím, že byl po dobu trvání tohoto opatření sledován geolokalizací, i když procesně nebylo možné využít získaných výsledků.

7. Soud poznamenává, že stěžovatel podal odvolání k odvolacímu soudu v „žalobě na zrušení písemností“ během vyšetřovací fáze. Konstatuje, že jeho žádost proto směřovala výlučně ke zrušení tohoto vyšetřovacího opatření s cílem odstranit shromážděné důkazy způsobilé prokázat jeho vinu, a ne k shledání porušení čl. 8 Úmluvy z důvodu zásahu do jeho soukromého života, který představoval lokátor GPS povolený dne 10. 5. 2010. Za tímto účelem stěžovatel předložil odvolacímu soudu tři žalobní důvody vycházející z porušení čl. 8 Úmluvy, z neexistence oprávnění policie vstoupit do garáže, kde se nacházelo vozidlo, ve kterém byl umístěn lokátor a nakonec zavedení geolokalizace prováděné pomocí sporného lokátoru mimo státní území. Soud se nicméně domnívá, že vnitrostátní soudci, jelikož se opírali o jeden z těchto tří důvodů, aby uspokojili stěžovatele tím, že rozhodli o jeho zrušení, mohli se osvobodit od přezkoumání jiných důvodů, které se stalo nadbytečné. Za těchto okolností se Soud domnívá, že ačkoli vnitrostátní orgány nemusely rozhodnout o údajném porušení čl. 8 Úmluvy, plně nahradily újmu tak, jak tvrdil stěžovatel a potvrdily jeho návrh na zrušení písemností. Soud konstatuje, že odvolací soud v Paříži skutečně zrušil povolení vyšetřujícího soudce ze dne 10. 5. 2010, umístění sledovacího zařízení GPS ze dne 26. 5. 2010 jakož i následné operace. V

důsledku toho stěžovatel v době podání stížnosti na Soud již na základě čl. 34 Úmluvy nemohl tvrdit, že je poškozený. Vzhledem k tomu je stížnost nepřijatelná ve vztahu k prvnímu opatření geolokalizace ze dne 10. 5. 2010.

8. Vzhledem k tomu, že stížnost ve zbývajících částech týkajících se druhého opatření geolokalizace ze dne 3. 6. 2010 a soudního příkazu adresovaného mobilnímu operátorovi není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. § 3 písm. a) Úmluvy a že se nejedná o žádný jiný důvod nepřijatelnosti, Soud ji prohlašuje za přijatelnou.
9. K odůvodněnosti
10. O geolokalizaci umístěním přijímače GPS na vozidlo stěžovatele
11. a) Tvrzení stran
12. Stěžovatel
13. Stěžovatel se domnívá, že použití geolokalizačního zařízení v reálném čase je zásah do jeho soukromého života tím spíše, že byl spojen s odposloucháváním telefonu a zachytáváním snímků, čímž podléhal „úplnému dohledu“. Domnívá se, že zásah neměl právní základ ve vnitrostátním právu a že čl. 81 CPP nespĺňoval kritéria „předvídatelnosti“ a „přístupnosti“ zákona, jak jsou definována judikaturou Soudu. Tvrdí, že na rozdíl od dotčeného německého zákona v rozhodnutí Uzun proti Německu, č. 35623/05, ESLP z roku 2010, žádný text vnitrostátního práva neumožňoval být sledován GPS umístěným ve vozidle bez vědomí uživatele, a že nebyla zajištěna žádná ochrana před zneužitím moci a libovůlí.
14. Vláda
15. Vláda nerozporuje, že zavedení geolokalizačního zařízení na vozidlo Renault Laguna v kombinaci s odposlechem telefonů představuje zásah do soukromého života stěžovatele. Domnívá se však, že tento zásah byl v souladu se zákonem, sledoval legitimní cíl a byl nezbytný v demokratické společnosti.
16. Upřesňuje, že pokud k datu rozsudku kasačního soudu žádné ustanovení CPP výslovně nestanovilo možnost využití geolokalizace díky lokátoru GPS, tento vyšetřovací postup nebyl o nic méně možný na základě čl. 81 CPP. Vláda dále poukazuje na to, že umístění lokátoru GPS bylo povoleno vyšetřujícím soudcem, soudcem, jehož status zajišťuje nezávislost, pouze po dobu jednoho měsíce. Zdůrazňuje také, že toto sledování bylo nařizováno poté, co byla prováděna jiná opatření pozorování (vizuální sledování ze strany policie, zavedení zařízení zachytávajícího snímky, telefonní odposlechy). Tvrdí, že tento příkaz byl zvláště odůvodněn po stanovisku státního zástupce, že všechny operace byly zaznamenány v protokolu a že byly prováděny pod průběžnou a pravidelnou kontrolou soudce. Vláda zdůrazňuje, že soudy s trestní jurisdikcí mohly v rámci řízení proti stěžovateli přezkoumat zákonnost takového sledovacího opatření a rovněž i jeho přiměřenost.
17. Vláda konečně připomíná, že zařízení geolokalizace GPS mělo za cíle předcházení zločinnosti, národní bezpečnost a veřejnou bezpečnost, cíle uvedené v čl. 8 odst. 2 Úmluvy.
18. b) Hodnocení Soudu
19. O existenci zásahu do soukromého života
20. Soud poznamenává, že geolokalizace v reálném čase je zvláštní vyšetřovací technika, která umožňuje živé sledování pohybů osoby nebo objektu. Existují dva způsoby jak ji provést: na jedné straně dynamické sledování telekomunikačního terminálu s využíváním vlastní technologie telefonu, tabletu nebo vozidla vybaveného systémem GPS; na druhé straně hardwarové zařízení přímo instalované na dopravním prostředku nebo jiném objektu, a to například lokátor. Soud připomíná, že je nezbytné odlišit ze své podstaty sledování geolokalizací od jiných způsobů sledování vizuálními nebo akustickými prostředky, které by zpravidla mohly zasáhnout do práva osoby na respektování jeho soukromého života tím, že odhalí více informací o jednání, názorech či pocitech osoby, která je objektem (Uzun proti Německu, č. 35623/05, § 52, ESLP 2010). Faktem ovšem zůstává, jak Soud již rozhodl, že sledování osoby prostřednictvím GPS, jakož i nakládání s takto získanými údaji a jejich využívání, představují zásah do soukromého života této osoby, chráněného čl. 8 odst. 1 (Uzun,

viz výše, § 49-53).

21. Soud poznamenává, že v tomto případě zavedení systému geolokalizace do vozidla používaného stěžovatelem a využívání údajů vyplývajících z tohoto opatření umožnilo vyšetřovatelům, aby v reálném čase věděli o pohybech stěžovatele a aby věděli, že odešel do Nizozemska, a aby ho poté zatkli. Navíc poznamenává, že toto opatření geolokalizace bylo spojeno se zavedením technického zařízení pro přijímání, zachycení, přenášení a zaznamenávání rozhovorů osob ve vozidle, čímž byl stěžovatel podroben obzvláště blízkému dohledu sledovacím zařízením.
22. Soud má tak za to, že geolokalizace připevněním přijímače GPS na vozidlo stěžovatele, jakož i zacházení a užívání se získaných údajů, představuje zásah do soukromého života dotyčné osoby, chráněného čl. 8 odst. 1 Úmluvy.
23. Byl zásah v souladu se zákonem?
24. Soud se domnívá, že slova „v souladu se zákonem“ uvedená v čl. 8 odst. 2 v první řadě znamenají, že dotyčné opatření má mít zákonný podklad ve vnitrostátním právu. Při posuzování, zda je dán takový „zákonný podklad“, je třeba vzít v úvahu nejen příslušné právní předpisy, ale také judikaturu (viz zejména rozsudky *Kruslin* proti Francii ze dne 24. 4. 1990, § 29, série A č. 176-A, *Huvig* proti Francii ze dne 24. 4. 1990, § 28, série A č. 176-B; a *Wisse* proti Francii, ze dne 20. 12. 2005, č. 71611/01, § 32-33).
25. Soud dále připomíná, že v rozsudku *Uzun* (výše uvedený, § 64) rozhodl, že zásah do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého života v důsledku jeho sledování prostřednictvím GPS měl základ v německé legislativě, a to v čl. 100c 1.1 písm. b) trestního řádu, který stanovil:

„Bez vědomí dotčené osoby (...) mohou být pro vyšetřování skutkových okolností případu nebo pro zjištění místa pobytu pachatele použity jiné zvláštní technické prostředky určené pro účely sledování, pokud se vyšetřování týká trestného činu značné závažnosti a pokud by jiné možnosti vyšetřování skutkových okolností případu nebo zjištění lokalizace pachatele měly menší šanci na úspěch nebo byly obtížnější (...)“

58. Na rozdíl od uvedeného ustanovení německého práva čl. 81 CPP v tomto případě odkazuje na koncept pouze velmi obecně, a to jako „informační úkony (,actes d'information´), které soudce považuje za užitečné pro prokázání pravdy“. Dále Soud připomíná, jak již rozhodl v rámci případů týkajících se telefonických odposlechnů, že čl. 81 CPP, a to i ve spojení s dalšími ustanoveními CPP, neposkytuje „předvídatelnost“ vyžadovanou čl. 8 Úmluvy (*Kruslin*, uvedený výše, § 34-36; a *Huvig*, uvedený výše, § 33-34). Skutečnost, že sledování pohybu pomocí GPS představuje méně rušivé zasahování do soukromého života než odposlech telefonických hovorů (*Uzun*, uvedený výše, § 66), nemůže samo o sobě zpochybnit toto konstatování, a to tím spíše, že bylo doplněno o další opatření pozorování (*Uzun*, citováno výše, § 79). Kromě toho Soud uvádí, že nepřesnost francouzského práva v rozhodné době nelze kompenzovat rozhodnutími vnitrostátních soudů. Rozsudkem kasačního soudu, vydaným v tomto případě 22. 11. 2011, bylo poprvé rozhodnuto o zákonnosti geolokalizace během soudního šetření (viz § 21 výše).
59. Soud se v každém případě domnívá, že i kdyby čl. 81 CPP mohl být sám o sobě právním základem pro geolokalizaci, měl by rovněž splňovat kritéria předvídatelnosti a existence vhodných a dostatečných záruk proti riziku zneužívání, která jsou vlastní všem systémům tajného sledování (viz *Uzun*, citovaný výše, § 60-63 a § 67-73). V tomto ohledu však Soud poznamenává, že takové záruky nevyplývají ani z ustanovení čl. 81 CPP, ani z vnitrostátní judikatury.
60. Tyto skutečnosti jsou pro Soud dostatečné, aby měl za to, že francouzské právo, psané nebo nepsané, v oblasti geolokalizačních opatření neuvádělo v rozhodné době s dostatečnou jasností rozsah a výkon diskreční pravomoci příslušných orgánů v dané oblasti. Soud dospěl k závěru, že stěžovateli se nedostalo minimálního stupně ochrany vyžadované právním řádem v

demokratické společnosti, a proto došlo k porušení čl. 8 Úmluvy, aniž by bylo nutné rozhodnout o dalších podmínkách ustanovených v čl. 8, a to, že zásah musí mít legitimní cíl a být nezbytný v demokratické společnosti.

61. Soud na závěr bere na vědomí, že po tomto projednávaném případě Francie přijala zákonem ze dne 28. 3. 2014 právní úpravu, která upravuje využívání geolokalizace a posiluje ochranu práva na respektování soukromí. Poukazuje na to, že během předložení tohoto návrhu vláda uznala chybějící právní základ pro tuto praxi v minulosti a naznačila, že cílem tohoto návrhu bylo právě poskytnout „jednoznačný legislativní základ pro praxi, která nebyla přesně upravena a spoléhala na velmi obecná ustanovení trestního řádu“.
62. O soudním příkazu mobilnímu operátorovi
63. a) Tvrzení stran
64. Stěžovatel
65. Stěžovatel připomíná, že soudní příkaz ze dne 24. 7. 2009 umožnil shromáždit nejen seznam příchozích a odchozích hovorů tří mobilních telefonních linek, ale také lokalizaci spuštěných vysílacích bodů těmito telefonními linkami a v důsledku toho sledování jeho pohybu. Domnívá se, že i kdyby rekonstrukce jeho pohybu byla provedena a posteriori a nikoli přímo jako dynamická geolokalizace, shromažďování těchto informací od operátora představuje zásah do jeho soukromého života.
66. Pro stěžovatele je navíc shromažďování příchozích a odchozích čísel, jinými slovy osobních kontaktů, s nimiž je osoba ve vztahu a s kterými si vyměňuje korespondenci, bez souhlasu této osoby, narušení nebo zásah do jeho soukromého života.
67. Tvrdí, že tento příkaz telefonnímu operátorovi nebyl v souladu ani s čl. 77-1 CPP, který odkazuje na zjišťování nebo technické prohlídky, ani s čl. 77-1-1 CPP, který odkazuje pouze na sdělování dokumentů. Stěžovatel dospěl k závěru, že toto opatření nemá právní základ a nebylo nezbytné.
68. Vláda
69. Vláda se domnívá, že sdělování seznamu příchozích a odchozích hovorů a identifikace vysílacích bodů spuštěných třemi telefonními linkami se odlišuje od dynamických geolokalizačních operací v reálném čase, neboť odpovídá pouze získávání údajů již držených operátorem elektronických komunikací. Domnívá se, že tato technická opatření pro předložení dokumentů nejsou nijak donucovací a nezasahují do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého života a korespondence. Podpůrně uvádí, že toto opatření bylo v souladu se zákonem, a sice čl. 77-1-1 CPP, a bylo nezbytné.
70. b) Hodnocení Soudu
71. O existenci zásahu do soukromého života
72. Soud připomíná, že využívání informací týkajících se data a trvání telefonických hovorů, ale také vytočených čísel, může představovat problém podle čl. 8, neboť tyto prvky tvoří „nedílnou součást telefonní komunikace“ (Malone proti Spojenému království, 2. 8. 1984, § 84, série A č. 82), i když se svou povahou liší od odposlechu komunikace (P. G. a J. H. proti Spojenému království, č. 44787/98, § 42, ESLP 2001-IX). V každém případě shromažďování a uchovávání osobních údajů týkajících se používání telefonu bez vědomí dotyčné osoby představuje zásah do výkonu práva dotyčné osoby na respektování jeho soukromého života a korespondence ve smyslu čl. 8 (Copland proti Spojenému království, č. 62617/00, § 44, ESLP 2007-I), stejně jako použití seznamu telefonických hovorů v trestním řízení uskutečněným obviněným (Heglas proti České republice, č. 5935/02, § 61, ze dne 1. 3. 2007; a Previti proti Itálii, č. 45291/06, § 303, ze dne 8. 12. 2009).
73. Soud poznamenává, že příkaz ze dne 24. 7. 2009 umožnil vyšetřovatelům, aby jim byly dotčenou telefonní společností poskytnuty dokumenty obsahující seznam přijatých a odchozích hovorů uskutečněných na třech mobilních telefonních linkách. Umožnilo to také sledovat pohyb nebo lokalizaci stěžovatele, a to díky komunikaci provozovatele dat na stanicích nebo na vysílacích bodech spuštěných těmito telefonními linkami. Je ovšem pravdou, že lokalizace

nastala až po této události. Faktem zůstává, že tyto podrobné výkazy telefonních linek a stanic spuštěných těmito hovory nepochybně obsahují osobní údaje týkající se soukromého života stěžovatele a dotýkají se také důvěrnosti jeho korespondence.

74. Soud má proto za to, že soudní příkaz, podle něhož byly tyto dokumenty předány vyšetřovatelům a využívány, představoval zásah orgánu veřejné moci do práva jednotlivce na respektování jeho soukromého života.
75. Byl zásah v souladu se zákonem?
76. Soud již připomněl, co znamená pojem „v souladu se zákonem“ dle ustálené judikatury. Poznává, že příkaz ze dne 24. července 2009 byl vydán v rámci předběžného šetření ze strany policisty na základě povolení státního zástupce francouzské republiky, a to na základě čl. 77-1-1 CPP.
77. Vystává tedy otázka, zda tento příkaz, jak tvrdí stěžovatel, přesahuje pouhé předložení písemností. Vnitrostátní soud odpověděl záporně, neboť se čl. 77-1-1 rozšířil na sporné opatření. Soud bere na vědomí, že tento text, zavedený zákony ze dne 18. 3. 2003 a 9. 3. 2004, umožňuje státnímu zástupci nebo vyšetřovatelům, na základě povolení státního zástupce, požadovat, aby organizace, orgány, osoby, instituce a správní orgány, pro potřeby vyšetřování, vydávaly dokumenty, které mají k dispozici. Tyto dokumenty mohou pocházet z počítačového systému nebo ze zpracování osobních údajů. Principem je, že osoby požadované na základě tohoto textu jsou povinny vykonat to pod hrozbou sankce v podobě pokuty.
78. V projednávaném případě bylo předmětem sporného opatření získání dokumentů obsahujících získané údaje (uskutečněné a přijaté hovory, spuštěné vysílací body), které již zaznamenával počítačový systém mobilního operátora. Podle názoru Soudu tato žádost spadala do působnosti čl. 77-1-1 CPP a byla v souladu se zákonem.
79. Pokud jde o kvalitu zákona a konkrétněji jeho předvídatelnost, nemůže být zákonu vytýkáno, že neposkytl vyčerpávající seznam všech dokumentů, které mohou být požadovány během vyšetřování, s přihlédnutím k obecné povaze, která je vlastní jakémukoli normativnímu pravidlu. Soud mimoto poznamenává, že tentokrát z judikatury kasačního soudu vyplývá, že čl. 77-1-1 CPP se běžně používá k tomu, aby žádal od telefonních operátorů osobní údaje, které se nedotýkají obsahu komunikace.
80. Soud navíc konstatuje, že tento zákon rovněž stanovuje garance proti libovůli. Na jedné straně, v souvislosti s předběžným šetřením, jsou příkazy policisty na základě čl. 77-1-1 podmíněny předchozím souhlasem soudce. Soud dále poznamenává, že od této povinnosti se nelze odchýlit ani pod hrozbou sankce neplatnosti aktu. Na druhé straně takové soudní příkazy podléhají soudnímu přezkumu. V následném trestním řízení proti dotčené osobě mohou trestní soudy přezkoumat zákonnost takového opatření, a pokud se zjistí, že je nezákonné, mohou takto získané důkazy vyloučit z řízení. Tato kontrola byla v tomto případě provedena.
81. Soud však konstatuje, že záruky poskytované čl. 77-1-1 CPP jsou méně dostatečné než ty, které nyní poskytuje zákon ze dne 28. 3. 2014 o geolokalizaci, francouzský zákonodárce, následován judikaturou, výslovně vyloučil z rozsahu působnosti zákona ze dne 28. 3. 2014 opatření, která nezakládají geolokalizační operace v reálném čase. V tomto ohledu Soud považuje za důležité rozlišovat metody vyšetřování, které umožňují geolokalizaci osoby a posteriori od těch, které umožňují geolokalizaci v reálném čase, přičemž druhé jmenované je zpravidla způsobilé zasáhnout více do práva osoby na respektování jejího soukromého života. Sdělení seznamu vysílacích bodů spuštěných telefonní linkou skutečně umožňuje s jistotou poznat a posteriori předcházející zeměpisnou polohu uživatele této linky. Jedná se však o předání existujících údajů držených veřejným nebo soukromým subjektem soudnímu orgánu a nikoli o zavedení sledovacího zařízení, které konkrétně identifikuje pohyby, které osoba bude realizovat, pomocí dynamického sledování telefonní linky nebo umístěním lokátoru na vozidlo.
82. Podle názoru Soudu tedy příslušný právní rámec upravoval a povoloval vydání soudního příkazu ze dne 24. 7. 2009. Stěžovateli nechyběly dostatečné informace, aby mohl vědět, za jakých okolností a za jakých podmínek orgány veřejné moci byly oprávněny použít takové

opatření.

83. S přihlédnutím k výše uvedenému dospěl Soud k závěru, že dotčené opatření bylo v souladu se zákonem.

iii. Sledoval zásah legitimní cíl a byl nezbytný v demokratické společnosti?

77. Soud poznamenává, že příkaz adresovaný mobilnímu operátorovi měl umožnit odhalit pravdu v průběhu trestního řízení týkajícího se dovozu drog organizovanými skupinami, kriminálními sdruženími a praní špinavých peněz. Toto opatření tedy vedlo k ochraně pořádku, předcházení zločinnosti a ochraně veřejného zdraví, a tím sledovalo legitimní cíle.

78. Co se týče otázky, zda bylo sdělení seznamu příchozích a odchozích hovorů tří telefonních linek a seznamu vysílacích bodů, které byly spuštěné, „nezbytné v demokratické společnosti“, Soud připomíná, že pojem nezbytnosti znamená, že zásah reaguje na naléhavou společenskou potřebu a zejména, že je přiměřený sledovanému legitimnímu cíli (Uzun, citovaný výše, § 78-79).

79. V projednávaném případě však byly tyto příkazy nezbytné k odstranění obchodování s drogami velkého rozsahu, které zahrnovalo mnoho osob, které jednaly tajně a protiprávně a v souvislosti se zahraničními sítěmi. Informace získané prostřednictvím těchto příkazů byly dále získány a použity v rámci vyšetřování a trestního řízení, ve kterém, jak již Soud poznamenal (viz § 73 výše), měl stěžovatel prospěch z „účinné kontroly“, jak je požadována v právním státě, a která je způsobilá omezit sporný zásah do toho, co bylo „nezbytné v demokratické společnosti“.

80. Tyto skutečnosti stačí Soudu, aby uzavřel, že soudním příkazem mobilnímu operátorovi nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou, pokud jde o stížnost vyplývající z čl. 8 týkající se opatření geolokalizace ze dne 3. 6. 2010 a soudní žádost ze dne 24. července 2009, a ve zbývající části za nepřijatelnou;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení čl. 8 Úmluvy, pokud jde o opatření geolokalizace z 3. 6. 2010 umístěním přijímače GPS na vozidlo stěžovatele;
3. Rozhoduje, že nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy, pokud jde o soudní příkaz adresovaný mobilnímu operátorovi 24. 7. 2009;
4. Rozhoduje, že konstatování porušení samo o sobě poskytlo dostatečné spravedlivé zadostiučinění morální újmy, kterou utrpěl stěžovatel;
5. Rozhoduje,
6. a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle čl. 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, následující částku podle kursu platného ke dni zaplacení:

- 3 500 eur (tři tisíce pět set eur), plus případnou částku daně, kterou by mohl stěžovatel zaplatit, jako náhradu nákladů řízení;

1. b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
2. Zamítá v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

(Zpracoval Mgr. Ladislav Kováč, LL.M.)